ХЭНТИЙ АЙМГИЙН ЗАСАГ ДАРГА Ч.ЭРДЭНЭБААТАР МОНГОЛ УЛСЫН ЕРӨНХИЙ САЙДТАЙ БАЙГУУЛСАН БАТЛАМЖ ГЭРЭЭНИЙ 2009 ОНЫ БИЕЛЭЛТ

2010-2-5

№	Батламж гэрээний агуулга	Биелэлт	хувь
1.	Аймгийн иргэдийн нийтлэг ашиг сонирхлыг илэрхийлж, Монгол улсын Засгийн газрын үйл ажиллагааны хөтөлбөрийг хэрэгжүүлж ажиллана.	Аймгийн Засаг дарга бүрэн эрхээ хэрэгжүүлж ажиллахдаа аймгийнхаа иргэдийн нийтлэг ашиг сонирхлыг хангахын тулд юуны өмнө өөрийн үйл ажиллагааны мөрийн хөтөлбөрийг боловсруулах явцад иргэдийн дунд хэлэлцүүлэг зохион байгуулж, сумдаас 500 гаруй бүтээлч санал ирүүлснийг нэгтгэн боловсруулж, аймгийн ИТХ, Засаг даргын зөвлөлийн хуралдаанаар хэлэлцэн эдгээр саналын 80 шахам хувийг мөрийн хөтөлбөртөө тусган хэрэгжүүлж ажиллаж байна. Мөн засаг даргын мөрийн хөтөлбөр нь Монгол улсын Засгийн газрын мөрийн хөтөлбөрийг хэрэгжүүлэх үйл явцтай салшгүй холбоотой бөгөөд Засгийн газрын үйл ажиллагааны төлөвлөгөөний 2009 оны хэрэгжилтэнд хяналт шинжилгээ үнэлгээ хийхэд Хэнтий аймгийн хэмжээнд хэрэгжүүлэхээр төлөвлөсөн 91 зорилтын 158 арга хэмжээний хэрэгжилт 2008-2012 онд харьцуулсан байдлаар 37,5%-ийн хэрэгжилттэй байгаа ба 2009 оны хувьд 100%-ийн биелэлттэй байна.	100%
2.	Төр засгийн төлөөлөгчийн хувьд төрийн хууль ёсыг чандлан сахиж, Монгол улсын үндсэн хууль, бусад хууль тогтоомжийг мөрдөж ажиллана.	Монгол улсын Засаг захиргаа нутаг дэвсгэрийн нэгж, түүний удирдлагын тухай, Төрийн байгууллагын удирдлага санхүүжилтийн тухай хууль болон бусад хууль тогтоомжийг мөрдлөг болгон өөрт олгогдсон бүрэн эрхийнхээ хүрээнд 2009 онд 326 захирамж гаргаж ажиллалаа. Сумдын Засаг даргын 1011 захирамжийг хянаж, эрх зүйн зөрчилтэй 186 захирамжийн зөрчлийг арилгуулах арга хэмжээ авч, Хэрлэн сумын засаг даргын 1, Бэрх хотын захирагчийн 1 захирамжийг хүчингүй болгуулан зөрчлийг арилгуулав. Захиргааны актын хууль зүйн үндэслэлийг хангах талаар холбогдох албан тушаалтнуудад мэргэжил арга зүйн зөвлөгөө өгч ажилласны үр дүнд зөрчилтэй актын тоо 2008 оныхтой харьцуулахад 210-аас 186 болж буурлаа. Энэ онд эрх зүйн мэдээллийн цахим сан legalinfo болон гар сангаас иргэд байгууллагуудад 216 лавлагаа олгож, 352 хүнд хууль зүйн зөвлөгөө өгч ажиллалаа. Монгол улсын хууль тогтоомжийн хэрэгжилтийг хангах ажлын хүрээнд аймгийн Цагдаагийн газар, МХГ-тай хамтран компьютер тоглоомын газруудыг шалгаж, “Ажиллах хүч гадаадад гаргах, ажиллах хүч гадаадаас авах тухай” хуулийн хэрэгжилтийг аймгийн МХГ, Тагнуулын хэлтсийн ажилтнуудтай хамтран Галшар сум, Бор-Өндөр хотын нутаг дэвсгэрт уул уурхай ашигт малтмалын чиглэлээр үйл ажиллагаа явуулж буй ААНБ-уудад шалгав. Цагдаагийн газартай хамтран орон нутагт үйл ажиллагаа явуулж байгаа банк, шатахуун түгээх станц зэрэг 64 аж ахуйн нэгж, байгууллагын өмч хөрөнгийн	100%

		хадгалалт, хамгаалалт, сонор сэрэмжийг шалган зааварчилж, аж ахуйн нэгжүүдэд хулгайн гэмт хэргээс урьдчилан сэргийлэх санамж, анхааруулга тараав. Мөн МХГ, БОАЖГазартай хамтран уул уурхайн ашигт малтмалын чиглэлээр үйл ажиллагаа явуулж буй аж ахуйн нэгж байгууллагуудад Монгол улсын “Ашигт малтмалын тухай”, “Байгаль орчны нөлөөлөх байдлын үнэлгээний тухай”, Газрын тухай”, “Усны тухай”, “Хөдөлмөрийн тухай”, “Хөдөлмөрийн аюулгүй байдлын тухай”, “Эрүүл ахуйн тухай “ хуулийн хэрэгжилтийг шалгаж, илэрсэн зөрчлийг арилгах, хууль бус үйл ажиллагааг таслан зогсоох ажлыг хийлээ.	
3.	Төрийн үйлчилгээг хүнд суртал, чирэгдлээс ангид байлган, иргэдэд нээлттэй, ил тод, шударгаар шуурхай үйлчилнэ.	Төрийн үйлчилгээг хөнгөн шуурхай, ил тод, иргэд байгууллагад хүртээмжтэй болгох зорилгоор Монгол улсын Засгийн газраас баталсан “Нэг цонхны үйлчилгээ” байгуулах дунд хугацааны хөтөлбөрийн хүрээнд 2009 оны 4 сарын 27-нд “Нэг цонхны үйлчилгээ”-ний төвийг нээж, төрөөс үзүүлж буй төрөл бүрийн үйлчилгээг нэг газраас олон төрлийн хэлбэрээр буюу “нэг цонх”-ноос үзүүлж байна. Уг төв иргэдэд нийгмийн даатгал, хөдөлмөр халамж, иргэний бүртгэл, мэдээлэл, газрын харилцаа, эд хөрөнгийн эрхийн бүртгэл, зөвлөмж, мэдээлэл өгөх, банк, нотариат гэх мэт олон чиглэлээр нэг дор үйлчилгээ үзүүлж байгаа нь иргэдийн талархлыг хүлээсэн арга хэмжээ боллоо. Нэг цонхны үйлчилгээнд 2009 онд нийтдээ 24921 иргэн хамрагдаж төрийн үйлчилгээг нэг дороос авсан байна. Үйлчлүүлэгчдээс авсан санал асуулгаар 88% нь нэг цонхны үйлчилгээний төвөөс хүссэн үйлчилгээгээ авч чадсан байна. Хэнтий аймгийн Засаг даргын Тамгын газарт бүтэц зохион байгуулалтын өөрчлөлтөөр иргэдийн өргөдөл гомдол хүсэлт, дотоод ажил, хэвлэл мэдээлэл хариуцсан мэргэжилтэнг томилон, иргэдийг хүлээн авах өрөөнд бүх төрлийн сонин хэвлэл, гарын авлага ном, Монгол улсын хуулиудын боть, бусад шаардлагатай гарын авлага материал, мэдээллээр иргэдэд үйлчлэх нөхцөл боломжийг хангаж, иргэдээс санал хүсэлт гомдол хүлээн авах 23303 дугаартай утас ажиллуулж байна. Аймгийн Засаг даргын мөрийн хөтөлбөр, биелэлтийн явцыг иргэдэд сурталчлах зорилгоор Хэнтий аймгийн вэб хуудсыг шинэчилж, электрон шуудангаар харилцах, уулзалт цуглаан зохион байгуулах, орон нутгийн телевиз, FM радиогоор иргэдтэй шууд харилцах, саналын хайрцаг, санал асуулга явуулах зэрэг хэлбэрээр иргэдэд мэдээлэл хүргэж, мөн эдгээр сувгаар иргэдийн санал хүсэлт, захидал, өргөдөл гомдлыг амаар болон бичгээр хүлээн авч ажиллаж байна. Засаг дарга бүх сумаар 1-3 удаа явж ажил байдалтай газар дээр нь танилцаж асуудлыг шийдвэрлэж ажилласан ба оны эцэст өөрийн хийсэн ажлын тайлан болон тухайн сумын Засаг дарга нарын тайланг иргэдэд танилцуулж, нийтдээ 2000 гаруй иргэдийг хамруулан зохион байгууллаа. Аймаг орон нутагт тулгамдсан асуудлаар Засаг даргын зөвлөл 18 удаа хуралдаж, 34 асуудал хэлэлцэн шийдвэрлэж, хуралдааны бүх үйл ажиллагааг аймгийн хэвлэл	100%

		мэдээллийн хэрэгслүүдээр иргэдэд дамжуулж, ил тод нээлттэй байдлыг хангаж ажиллав. 2009 онд Засаг дарга агентлагийн дарга нартай 3 удаа, сумдын Засаг дарга нартай 3 удаа, аймгийн бүх 83 багийн Засаг дарга нартай 1 удаа ажил хэргийн уулзалт зохион байгуулж, хэвлэл мэдээллийн хэрэгслүүдээр уг уулзалтуудын үйл ажиллагаа, шийдвэрийг иргэдэд мэдээллээ. Иргэдийн санал хүсэлт хүлээн авах шууд утсаар 29 иргэний 32 гомдол хүсэлт хүлээн авч шийдвэрлэсэн ба иргэдээс аймгийн Засаг даргад хандан уулзалт хурал дээр болон бичгээр ирүүлсэн нийт 475 өргөдөл гомдол хүсэлтийг хуулийн хугацаанд нь шийдвэрлэж, 2009 онд аймгийн Засаг дарга захирамжаар 46 хүнд 2 сая 130 мянган төгрөгийн буцалтгүй мөнгөн тусламж үзүүллээ. Засгийн газрын 2009 оны 143-р тогтоолыг хэрэгжүүлэх ажлын хүрээнд төрийн албаны хүнд суртал, иргэдийг чирэгдүүлдэг, хариуцлагагүй, ёс зүйгүй байдлыг арилгах зорилгоор аймгийн Засаг даргын санал болгосноор аймгийн ИТХ-ын Тэргүүлэгчдийн тогтоолоор “Төрийн байгууллагын шударга ёс, ил тод байдлын үйл ажиллагааны төлөвлөгөө” боловсруулах ажлын хэсгийг 12 хүний бүрэлдэхүүнтэй байгуулж, байгууллага иргэдийн санал авах ажлыг нээлттэй зохион байгуулж, мөн Авлигатай тэмцэх газрын санал зөвлөгөөг тусган “Төрийн байгууллагын шударга ёс, ил тод байдлын үйл ажиллагааны төлөвлөгөө”-г аймгуудаас анх удаа батлан гаргаж мөрдөн ажиллаж байна. Уг төлөвлөгөөнд авлигаас урьдчилан сэргийлэх, хүнд суртал, чирэгдлийг таслан зогсоох, төрийн захиргааны байгууллагын нээлттэй ил тод байдлыг хангаж ажиллах чиглэлээр нийт 4 тулгуур, 6 зорилт бүхий 20 заалт тусгаж, төлөвлөгөөг хэрэгжүүлэхэд шаардагдах санхүүжилтийн 35% буюу 8.0 сая төгрөгийг орон нутгийн төсвөөс зарцуулахаар шийдвэрлэлээ. Уг төлөвлөгөөний дагуу төрийн байгууллагуудад мөрдөж байгаа дүрэм журам, ажлын байрны тодорхойлолт зэрэг баримт бичгүүдэд дүн шинжилгээ хийж, байгууллагууд нээлттэй утас ажиллуулж иргэдийн санал хүсэлтийг хүлээн авдаг боллоо. Ёс зүйтэй манлайллыг аймгийн төрийн байгууллагын удирдлагууд өөрсдөөсөө эхэлж, шударга ёс хуулийг дээдлэн ажиллах, гаргаж буй шийдвэр, явуулж байгаа үйл ажиллагаагаа олон түмэнд ил тод нээлттэй байлгах, нийтийн эрх ашгийн хүрээнд гаргаж буй шийдвэрийг боловсруулахдаа иргэд, олон нийтийг оролцуулж саналыг нь авч байх уриалга гарган ажиллаж байна. Төрд алба хааж буй хэн боловч шударга ёсыг дээдлэн үйл ажиллагаагаа нээлттэй ил тод байлган, иргэдэд хүнд суртал чирэгдэлгүй үйлчлэх талаар төрийн албан хаагчдын ажлын байрны тодорхойлолт, байгууллагын дотоод журам, дүрмэнд тусгаж, аймгийн ЗДТГ аливаа тендер, сонгон шалгаруулалт, худалдан авах ажиллагааг нээлттэй ил тод явуулах үйл ажиллагаанд иргэний нийгмийн байгууллагуудаар хяналт тавиулж, үндэслэлгүй төлбөр хураамж авах асуудлыг эцэс болгох ажлыг эхлүүллээ. Эдгээр ажлыг хэрэгжүүлэх явц үр дүнд иргэд, иргэний нийгмийн байгууллагуудын сүлжээний оролцоотой хяналт шалгалт мониторинг хийлгэхээр төлөвлөн ажиллаж байна.	

4.	Аймгийн эдийн засаг, санхүүгийн чадавхийг сайжруулж, төсвийн сахилгыг чанд сахиж, авлига хээл хахуулийг цээрлэн ажиллана.	Хэнтий аймаг 2009 онд орон нутгийн төсөвт 4390,4 сая төгрөг төвлөрүүлэн төсвийн орлогын төлөвлөгөөг 441,6 сая төгрөгөөр буюу 11,2 хувиар давуулан биелүүлж, орон нутгийн төсөвт байгууллагуудад 3746,1 сая төгрөгийн зарлага санхүүжилт хийж, орон нутгийн зарлагаас давсан 470,8 сая төгрөгийг улсын төсөвт төвлөрүүлснээр тус аймаг төсвийн хувьд бие даан ажилласан анхны жил боллоо. Төсвийн сахилгыг чанд сахин ажилласнаар 2009 оны төсвийн гүйцэтгэлийн тайлангаар урсгал зардлыг 102,7 сая төгрөгөөр хэмнэсэн дүн гарлаа. Төрийн сангийн төлбөр тооцооны журам зөрчиж төсвийн зарцуулалтанд бүртгэлээр тавих хяналтыг муу хийсэн Баянмөнх сумын төрийн сангийн төлөөлөгч, Хэрлэн, Цэнхэрмандал, Жаргалтхаан, Баянмөнх сумдын зарим төсөвт газруудын нягтлан бодогч нарыг ажлаас нь чөлөөлөн хариуцлага тооцож бусад сум байгууллагуудад мэдэгдэн зөрчил дутагдлыг давтан гаргахгүй байх талаар анхааруулан ажиллаж байна. Санхүүгийн жилийн эцсийн нэгдсэн тайлангаар орон нутгийн төсөв өглөггүй гарч, авлагыг өнгөрсөн оны мөн үеэс 27,6 хувиар бууруулсан байна. Аймгийн нутаг дэвсгэрийн хэмжээнд гарсан авилгатай холбоотой болон хээл хахуулийн хэрэг зөрчлийн шалтгаан нөхцөлийг судлан, түүнийг арилгах арга хэмжээ авах зорилгоор Цагдаагийн газарт үүрэг өгч ажиллаж байна. Аймгийн цагдаагийн газраас ирүүлсэн мэдээгээр 2 албан тушаалтанд холбогдох хэргийг харъяаллын дагуу АТГ-т шилжүүлсэн байна. Хэрлэн сумын иргэн Оюунцэцэг, Цэцэгээ нараас аймгийн Хөдөлмөр халамжийн үйлчилгээний хэлтсийн ажилтнуудын хүнд суртал, бусдаас шан харамж авдаг талаар ирүүлсэн гомдлыг шалгаж ХХҮХ-ийн даргад 2009 оны 8 сарын 18-ны өдрийн 4/905 тоот албан бичгээр үүрэг өгч ажиллалаа. Авлигатай тэмцэх талаар сургалт, сурталчилгаа явуулах, хөрөнгө орлогын мэдүүлгийг хуульд заасан хугацаанд үнэн зөв гаргуулах, бүртгэх, хянах, зөвлөгөө өгөх асуудлыг ажлын байрны тодорхойлолтод нь тусган аймгийн ЗДТГ-ын Хууль зүйн хэлтсийн даргад хариуцуулан ажиллаж байна. Аймгийн хэмжээнд Хөрөнгө орлогын мэдүүлгээ гаргавал зохих 415 албан хаагчийн ХОМ-ийг хугацаанд нь бүрэн гаргуулан авч тайланг АТГ-т хүргүүлэв. Авилгын эсрэг хууль тогтоомжийн хэрэгжилтийн талаар орон нутгийн FM радиогоор 4 удаа, орон нутгийн телевизээр 2 удаа, ТВ-9 телевизээр 2 удаа, Өнөөдөр сонинд 1 удаа, “МОНЦАМЭ мэдээлэл” сонинд 2 удаа, орон нутгийн МЭДЭЭЛЭЛ сэтгүүлд 2 удаа мэдээлж сурталчлан, аймгийн ИТХ-ын Тэргүүлэгчдийн хуралдаанд 2 удаа мэдээлэл хийж сурталчилгааны ажлыг зохион байгууллаа.	100%
5.	Аймгийн эдийн засгийн бодит өсөлтийг хангахын зэрэгцээ соёл, боловсрол, эрүүл мэнд зэрэг нийгмийн салбарын жигд хөгжлийг хангах арга хэмжээг дэс дараатай хэрэгжүүлэн ажилгүйдэл, ядуурлын түвшинг бодитой бууруулж ажиллана.	Тайлант хугацаанд аймгийн дотоодын нийт бүтээгдэхүүн 54741,9 сая төгрөг байгаа нь өнгөрсөн оноос 1,2 хувиар буюу 668,7 сая төгрөгөөр өссөн бөгөөд аймгийн эдийн засаг, нийгмийг хөгжүүлэх үндсэн чиглэлд тусгагдсаны дагуу нийгмийн салбарын хөгжлийг хангах арга хэмжээ дэс дараатай хийгдэж, тус салбарын үндсэн чиглэлийн биелэлт 2009 онд 80 хувьтай дүгнэгдлээ. Мэргэжлийн урлагийн байгууллага- “Хан Хэнтий” чуулгын уран бүтээлчид 2009 онд “Хэнтийн дэг багт цам”, “Шинэ цаг, шинэ үе”, “Намбат бүжгийн дэг”,	90%

		“Цөвүүн цагийн хяруу” рок мюзикл зэрэг 5 шинэ уран бүтээл тавьж Дорнод, Сүхбаатар аймгуудад айлчлан тоглолт хийж 34,6 мянган иргэдэд соёлын үйлчилгээг хүргэн 16,3 сая төгрөгийн орлоготой ажилласан нь өмнөх жилээс орлогын төлөвлөгөөг 1,7%-иар, үзэгчдийн тоог 7,5%-иар нэмэгдүүлсэн байна. БСШУ-ны сайдын 2009 оны 328 тоот тушаалаар тус чуулгын 19 уран бүтээлчид мэргэжлийн үнэмлэх олгосноор 90% нь мэргэжлийн уран бүтээлчид болов. Чуулгын уран бүтээлчдийн бүрэн хэмжээний хөтөлбөрийн бичлэгийг МҮОНТВ, Монголын радиод тус тус хийлгэлээ. Япон улсын буцалтгүй тусламжийн хүрээнд БСШУЯ-наас хэрэгжүүлж буй аймаг сумдын номын фондыг баяжуулах төсөл хэрэгжүүлж, 16 сум, 27 сургуулийн номын санд 67,7 сая төгрөгийн 7648 ширхэг номоор баяжуулж номын фонд 2 дахин нэмэгдлээ. “Соёлын төв-чанартай үйлчилгээ-2” улсын уралдаанд тус аймгийн Батноров сум 2 дахь удаа тэргүүн байр эзэлж шагнууллаа. Хөдөөгийн 22 соёлын төв 1,3 сая төгрөгийн өртөг бүхий 4 төрлийн 80 гаруй үндэсний хөгжмийн зэмсгээр хангагдсаны зэрэгцээ УИХ-ын гишүүд болон бусад хандив тусламжаар 80 хувь нь аппаратур техник хэрэгслээр хангагдсан. Соёл урлагийн салбарт нийт 545,7 сая төгрөгийн хөрөнгө оруулалт хийлээ. Үүнд, “Тогтвортой амьжиргаа-2” төслийн хүрээнд 2 сумын соёлын төвд их засвар хийж, 8 сумын соёлын төвийн техник хэрэгсэл, тоног төхөөрмжийг шинэчлэн, Баян-Овоо сумын соёлын төвийг шинээр барихад 73,9, Балданбэрээвэн хийдийг сэргээн засварлахад 350,0 сая төгрөг, аймгийн Засаг даргын захирамжаар 10,1 сая төгрөг, аймгийн хэмжээний нийтийн номын сан, сургууль, соёлын төвийн номын фонд баяжуулахад 71,9 сая төгрөгийн хөрөнгө зарцуулав. Энэ онд Дэлгэрхаан сумын соёл спортын төвийг шинээр барьж ашиглалтад оруулан, номын сангийн ширээ сандал, үзэгчдийн сандлаар хангав. 6 сумын 10 соёлын ажилтан Соёлын дээд сургуулийн 21-45 хоногийн мэргэжил дээшлүүлэх сургалтанд хамрагдаж, 2 сумын дуу хөгжмийн багш, соёлын төвийн эрхлэгч нарт аймгийн Засаг даргын захирамжаар 600.0 төгрөгийн сургалтын төлбөрийн дэмжлэг үзүүллээ. Аймгийн бүх сумын соёлын төв, сургуулийн номын санчдын 5 хоногийн нэгдсэн сургалтыг Үндэсний төв номын сан, Хүүхдийн номын ордон дээр зохион байгуулж мэдлэг мэргэшлийг нь дээшлүүлэхэд анхаарч ажиллалаа. 2009-2010 оны хичээлийн жилд цэцэрлэгийн насны 5018 хүүхдээс 4112 хүүхэд сургуулийн өмнөх боловсролд хамрагдаж, хамран сургалт 82%-д, сургуулийн насны 15960 хүүхдийн 15288 нь сургуульд сурч, хамрагдалт 95,7%-д хүрч БСШУ-ны сайдтай байгуулсан гэрээний зорилтыг хангалаа. Аймгийн хэмжээнд бага боловсролын сурлагын дундаж үзүүлэлт 87,1%, суурь боловсролын дундаж 86,5%, бүрэн дунд боловсролын дундаж 87,5%, сонгон болон мэргэжлийн чиг баримжаа олгох чиглэлийн сургалтын дундаж 87,3%-ийн үзүүлэлттэй байна. Үүнийг улсын дундажтай харьцуулбал бага боловсрол 5,1%-	

иар их, суурь боловсрол 0,7%-иар бага, бүрэн дунд боловсрол 0,4%-иар их, мэргэжлийн чиг баримжаа олгох чиглэлээрх сургалт 0,6%-иар бага үзүүлэлттэй байна.

Багш нарын мэргэжлийг дээшлүүлэх нь багшийн хөгжлийн, аймгийн боловсролын хөгжлийн тулгуур гэж үзэн хөрөнгө санхүүгийн бололцоог дайчлан БСШУЯ, МУБИС, олон улсын төсөл хөтөлбөрүүдтэй хамтран ажиллаж 6,5 сая төгрөг зарцуулан улсын хэмжээний сургалтанд 130, бүсийн сургалтанд 852, аймаг, орон нутгийн хэмжээний сургалтанд давхардсан тоогоор 912 багшийг хамруулж мэргэшил боловсролыг нь дээшлүүлээд байна. Мөн удирдах ажилтны мэргэжил дээшлүүлэх сургалтанд 125 хүн хамрагдав. Багш нарын мэдлэг боловсролыг дээшлүүлэх, заах арга, ур чадварыг сайжруулах зорилгоор “Багшийн хөгжлийн төв”-ийг байгуулж 2,9 сая төгрөгийн тоног төхөөрөмжөөр тохижуулж энэ онд нийт 280 багшийг сургалтанд хамруулав.

Улсын төсвийн болон олон улсын төсөл хөтөлбөрийн санхүүжилтээр боловсролын салбарт 4,2 тэрбум төгрөгийн хөрөнгө оруулалт хийсэн нь өмнөх оны санхүүжилтээс 1 тэрбум төгрөгөөр өсч сургууль, цэцэрлэг, дотуур байрны 6 барилга шинээр барьж, 3 барилгад өргөтгөл, 10 барилгад их засвар хийж багш сурагчдын сурч ажиллах таатай нөхцлийг бүрдүүлэхэд анхаарч ажиллалаа.

Орон нутагт шаардлагатай мэргэжлээр чадварлаг боловсон хүчин бэлтгэх, амьжиргааны баталгаажих түвшингээс доогуур орлоготой өрхөд дэмжлэг үзүүлэх зорилгоор “Сургалтын төлбөрийг орон нутгийн төсвөөс хариуцан гэрээгээр суралцуулах журам” боловсруулан баталж, 2008-2009 оны хичээлийн жилд 4 оюутны сургалтын төлбөрт нийт 2,7 сая төгрөг зарцууллаа. Мөн гадаад харилцаагаа өргөжүүлэн, орон нутгийн оюутан залууст чанартай боловсрол эзэмшүүлэх зорилгоор 2008 оноос эхлэн ОХУ-ын Өвөр байгалийн хязгаар мужид жил бүр 5 оюутныг сургаж байна.

“Эрүүл мэндийн салбарын хөгжил-2” төслийн хөрөнгөөр /738 сая төгрөг/ аймгийн Нэгдсэн эмнэлгийн өргөтгөлийн барилгыг шинээр барьж хүлээн авах, яаралтай тусламж, төрөх, эмэгтэйчүүд, мэс заслын I, II тасгуудын ажиллах нөхцөл боломжийг сайжруулан үйлчлүүлэгчдэд тав тухтай орчин бүрдүүлэв. ЭМЯамны санхүүжилтээр сумын эмнэлэгт 3 автомашин, аймгийн нэгдсэн эмнэлэгт тоноглогдсон 1, пургон 1 автомашин олгож, УИХ-ын гишүүн Д.Арвины багцаас аймгийн ЭМГазар, 3 өрхийн эмнэлгийг дуудлага эргэлтийн 4 автомашинаар хангав. 2 сумын эмнэлэгт "Уламжлалт анагаах ухааныг дэлгэрүүлэх" төсөл хэрэгжиж байгаа ба 2010 онд нэмж 3 суманд хэрэгжүүлэхээр боллоо. Багийн эмнэлгийг хөгжүүлэх хөтөлбөрийн хүрээнд 3 багт шинээр эмч ажиллуулж, “Тогтвортой амьжиргаа-2” төслөөр 6 багийн эмчид мотоцикль, 2 багийн эмчид морь олгож, 4 багийн эмнэлгийг тохижууллаа. ХЯБХ-ийн санхүүжилтээр 1 багийн эмчид мотоцикль олгов. Нийт 17 сумын эмч орон сууцаар хангагдаж, хөдөөгийн эмч нарын ажиллах нөхцөл боломж сайжирлаа. АНУ-ын хүмүүнлэгийн сан, “Дэлхийн зөн” ОУБ, Глобаль сангийн хөрөнгөөр аймгийн нэгдсэн эмнэлгийн мэс засал, хүүхэд, сүрьеэ, “Улаан тууз” тасгуудыг

тохижуулж, рентген, флюр аппарат, гематологи, биохимийн анализатор, гал тогоо, угаалга, ариутгалын иж бүрэн тоног төхөөрөмжөөр хангаж, эмнэлгийн тоног төхөөрөмжийн хангалт 80%-д хүрч, эрүүл мэндийн салбарт нийтдээ 1,4 тэрбум төгрөгийн хөрөнгө оруулалт хийлээ.

Эмч, мэргэжилтнүүдийн мэргэжлийн чадавхийг дээшлүүлэхэд анхаарч Жаргалтхаан сумын эмчийг мэдрэлийн, Баян-Адрага сумын эмчийг хүүхдийн эмч мэргэжлээр тус тус суралцуулж, төрийн санхүүжилтээр хүүхэд, гэмтэл, эмгэг судлаач болон нярайн эмчийг мэргэжил олгох, 5 их эмч, 5 сувилагч мэргэжил дээшлүүлэх сургалтанд хамрагдсан. "Эмнэлгийн мэргэжилтний ёс зүй" сэдэвт сургалтанд 380 гаруй мэргэжилтэн, төгсөлтийн дараах сургалтанд 360 гаруй эмч, мэргэжилтнүүд хамрагдав. Их эмчгүй байсан Галшар суманд 1 их эмч, Биндэр суманд мэс заслын эмч, нэгдсэн эмнэлгийн ахмадын кабинетэд 1 эмч, Баян-Адарга, Өмнөдэлгэр, Дархан, Жаргалтхаан суманд багийн бага эмчийг томилон ажиллуулав. 2007 онд төгссөн дадлагажигч 21 их эмчээс суманд 12, өрхийн эмнэлэгт 3, БГХӨСТ-д 1, 2008 онд төгссөн 7 дадлагажигчаас суманд 5, УАУТ-д 1, өрхийн эмнэлэгт 1 эмчийг томилсон. Сумдын их эмч нарыг 14 хоногоор графикийн дагуу, эх баригч нарыг 7 хоногоор аймгийн НЭ-ийн төрөх болон хүүхдийн тасагт дадлагажуулах сургалтанд хамруулллаа.

2009 онд аймгийн хэмжээнд 1560 эх төрсөн нь урьд оныхоос 119 төрөлтөөр өсч, жирэмсний хяналтанд 1636 эхийг авснаас 83% нь эхний 3 сартай хяналтанд орсон байна. Амьд төрсөн 1000 хүүхдэд ногдох 1 хүртэлх насны хүүхдийн эндэгдэл 29.2 (41) промил байгаа нь өнгөрсөн оны мөн үетэй харьцуулахад 1.53 промилоор өссөн /улсын дундаж 19.4 промил/, 5 хүртэлх насны хүүхдийн эндэгдэл 31.74 (50) байгаа нь урьд оныхоосоо буурсан ч улсын дунджаас 8 промилоор илүү байна.

Нийт 376 нас баралт бүртгэгдсэний 25.5%-ийг эмнэлгийн нас баралт, үүнээс 31.4%-ийг хоног болоогүй нас баралт эзэлж 2008 онтой харьцуулахад бүх нас баралт 8 тохиолдлоор, эмнэлгийн нас баралт 5 тохиолдлоор буурч, хоног болоогүй нас баралт 9 тохиолдлоор өссөн байна.

Нийт 960 халдварт өвчин бүртгэгдсэн нь 2008 оныхоос 468 тохиолдлоор буюу 32.7%-иар буурсан байна. Бүх халдварт өвчнүүд дотор гепатит 21.9 (221), БЗХӨвчин 49.7 (478), сүрьеэ 12.1 (117), цусан суулга 4.5 (44), салхинцэцэг 5.4 (52), бруцеллёз 3.2 (31), улаан эсэргэнэ 0.2 (2) хувийг тус тус эзэлж байна. Хорт хавдрын хяналтанд 192 хүн бүртгэгдсэнээс хорт хавдраар 52 хүн нас барсан байна. 850 осол гэмтлийн өвчлөл бүртгэгдэж осол гэмтлийн улмаас нас барсан 36 тохиолдол гарсан байна.

Аймгийн Хөдөлмөр халамжийн үйлчилгээний хэлтсээс 2009 онд хүн амын ядуурлын түвшинг тогтоох судалгааг аймгийн хэмжээний 19511 өрхийг хамруулан явуулахад 7261 өрх буюу нийт өрхийн 37,2 хувь нь "ядуу" гэсэн судалгаа гарсан байна. Энэ байдалд дүгнэлт хийж тус хэлтсээр дамжуулан бүртгэлтэй, ажил идэвхтэй хайж байгаа 1471 иргэнийг байнгын болон түр ажлын байранд зуучилсан ба нийт 363 өрхийг ядуурлаас гаргахад бодит

		дэмжлэг үзүүллээ. Энэ зорилтын хүрээнд төсвийн болон олон улсын хөтөлбөр, төсөл, аж ахуйн нэгж байгууллагуудын дэмжлэгтэйгээр амьжиргааны түвшин доогуур өрхийн ажилгүй иргэдийг "Нэг өрх- нэг ажлын байр" хөтөлбөрт хамруулан байнгын болон түр ажлын байранд зуучлах, ахуйн үйлчилгээ, зочид буудал, цайны газар, оёдлын чиглэлээр мэргэжлийн сургалтанд хамруулах, бичил зээл олгох, хүнсний ногоо тариалахад нь зориулж ногооны үр олгох, орон гэртэй болгох, гэрийн эсгий бүрээс олгох зэргээр дэмжиж ажиллалаа. "Тогтвортой амьжиргаа-2" төслийн хүрээнд байгалийн гамшигт өртөж малгүй болсон 8 сумын 420 өрхөд 300.6 сая төгрөгийн 10020 толгой мал олголоо. Италийн төрийн бус “Аифо” байгууллагын дэмжлэгтэйгээр хэрэгжиж байгаа “Тэгш дүүрэн” хөтөлбөрийн хүрээнд 4 сумын хөгжлийн бэрхшээлтэй болон ядуу 35 өрхийг малжуулах төсөлд хамруулсан ба Хөдөөгийн ядуурлыг бууруулах хөтөлбөрийн хүрээнд 3 сумын амьжиргааны баталгаажих түвшингээс доогуур болон дундаж орлоготой 40 өрхөд 30.0 сая төгрөгөөр тугалтай үнээ худалдан авч өгсөн. Хөдөлмөр, халамжийн үйлчилгээний хэлтэс, Улаанбаатар хотын сургалтын төвүүдтэй хамтран сантехник, хөдөлмөрийн аюулгүй ажиллагаа, касс худалдагч, гар урлал, үсчин, мужаан, гар утасны засвар, нарийн боов, оёдол зүймэл, байгууллага дээрх сургалт, малчдын болон аж ахуй эрхлэлтийн сургалт, үйлчилгээний ажилтан, бизнесээ хөгжүүл, агропарк ногоочдын сургалт, нийгмийн хамгаалал, бизнесийн хөгжлийг дэмжих сургалт, мэдээлэл зөвлөгөө өгөх сургалтанд нийтдээ 746 иргэнийг сургаж, 75 хувь нь байнгын ажлын байртай болж, Хөдөлмөр эрхлэлтийг дэмжих сангаас нийт 53,9 сая төгрөгийн санхүүжилт хийв. “Ногоон ажлын байр” төслийн хүрээнд суваг шуудуу ухаж цэвэрлэх лайдах, зүлэгжүүлэх, ой сийрэгжүүлэх замаар тарьц суулгах, ногоо услах, мод тарих зэрэг 18 төсөл хэрэгжүүлж 168 хүнийг ажлын байраар хангасан байна. Энэ онд нийгмийн халамжийн тухай хуулинд заасны дагуу 18-24 насны бүтэн өнчин иргэд, байгалийн гамшиг, аюул осолд өртсөн зэрэг нийт 74 иргэн, өрхөд орон гэртэй болоход дэмжлэг болгож тус бүр 500,0 мянган төгрөг олгож, УИХ-ын гишүүн Б.Бат-Эрдэнийн багцаас 100.0 сая төгрөгийн хөрөнгө оруулалтаар орон гэргүй өрхүүдэд 125 гэр олголоо. Дээрх ажлуудыг хийж гүйцэтгэснээр нийгмийн салбарын хүрээнд тодорхой ахиц гарч 2008 онд ажилгүйдлийн түвшин 3.9%-тай байсан бол 2009 онд 3.3% хувь болж багаслаа.	
6.	Нутаг дэвсгэрийн хэмжээнд нийгмийн дэг журмыг хангаж, гэмт хэрэг, архидан согтуурах явдалтай тууштай тэмцэж, сахилга хариуцлагыг өндөржүүлж ажиллана.	“Хан Хэнтий хөгжлийн өдөр буюу 3 дугаар сарын 3-ны өдөр”-ийг угтаж архидан согтуурах явдлыг бууруулах, хууль сурталчлах зорилгоор “Архидалтын эсрэг бид хамтдаа” сарын аяныг аймаг, сумын Гэмт хэргээс урьдчилан сэргийлэх салбар зөвлөл, аймгийн ЗДТГ, “Дэлхийн зөн” Олон улсын байгууллага, Нэгдсэн эмнэлэг, Цагдаагийн газар хамтран явуулж, архины хор уршиг, түүнээс үүдэн гарч байгаа гэмт хэрэг, зөрчлийн шалтгаан нөхцөл, анхаарах асуудлын талаар нэгдсэн эмнэлэг, Дэлхийн зөн байгууллагатай	100%

		хамтран “Санбүрд” телевиз, FM радиогаар санамж, сэрэмжлүүлэг, мэдээлэл явуулан аймгийн ИТХ-ын Тэргүүлэгчдийн хурлаас “Хан Хэнтийн хөгжлийн өдөр”- 3 сарын 3 болон сар бүрийн 25-нд архи, согтууруулах ундаа худалдан борлуулахгүй өдөр болгон ард иргэдэд уриалга гарган мөрдөж ажиллаж байна. Аймгийн ЗДТГ, Цагдаагийн газраас Ерөнхий боловсролын сургуулийн сурагчдын хууль эрхийн мэдлэгийг дээшлүүлэх зорилгоор “Хуулиа хэн сайн мэдэх вэ” АХА тэмцээн явуулж, 5 сургуулийн сурагчид оролцов. Хэрлэн сумын архины хамааралтай нэр бүхий 10 иргэнд сайн дурын архины эмчилгээг ЭМГ-тай хамтран хийж шаардагдах санхүүжилтийг орон нутгийн төсвөөс олголоо. Мөн аймгийн засаг дарга орон нутгийн төсвийн хөрөнгө оруулалтаар Цагдаагийн газарт 10.0 сая төгрөгийн өртөг бүхий хөдөлгөөнт эргүүлийн 2 автомашин авч өгснөөр нийгмийн хэв журам сахиулах ажилд ахиц гарч байна. Монгол улсын “Архидан согтуурахтай тэмцэх тухай” хуулийн заалтыг зөрчсөн, ажлын байранд архидан согтуурсан, зөвшөөрөлгүй болон хүүхдэд архи согтууруулах ундаа зарсан, гар дээрээс согтууруулах ундаа зарсан, хориглосон өдөр архи худалдаалсан зэрэг зөрчил гаргасан 16 аж ахуйн нэгж, 6 албан тушаалтан, 73 иргэн, нийт 95 зөрчилд 4,7 сая төгрөгний торгуулийн арга хэмжээ авав. Аймгийн нутаг дэвсгэрт үйл ажиллагаа явуулж байгаа төрийн болон төрийн бус байгууллага, аж ахуйн нэгжүүдэд “Гэмт хэргээс урьдчилан сэрийлэх тухай хууль”, холбогдох хууль эрх зүйн актуудын биелэлтийг 631 аж ахуйн нэгж байгууллагын харуул, хамгаалалтын ажилтнуудын сонор сэрэмж, өмч хөрөнгийн хадгалалт хамгаалалтыг шалган илэрсэн зөрчил дутагдлыг засуулах албан мэдэгдэл хүргүүлж,урьпчилан сэргийлэх ажлын хүрээнд Бодь суварга ХХК-тай хамтран харуул хамгаалалтын ажилтнуудын сургалтыг Өндөрхаан хотын хэмжээнд зохион байгуулж, 74 албан хаагч, иргэдэд мэргэшлийн сертфикат олголоо. Согтууруулах ундааны үйлдвэрлэл, худалдаа, үйлчилгээ явуулдаг нийт 266 цэгт хяналт тавих үүднээс Мэргэжлийн хяналтын газар, Стандартчилал хэмжил зүйн төв, Татварын хэлтэс, Цагдаагийн газар болон бусад холбогдох байгууллагуудтай хамтран давхардсан тоогоор 178 удаа 606 цэгт шалгалт хийж, үйл ажиллагаа явуулахгүй байгаа 14 аж ахуйн нэгжийн 4 баар, 14 хүнсний дэлгүүрийн үйл ажиллагааг хүчингүй болгон, 18 цэгт үйл ажиллагаа явуулах эрх шинээр олгов. Хэрлэн сумын хэмжээнд нийгмийн хэв журам сахиулах олон нийтийн 12 байцаагч томилон ажиллуулж сумын ИТХ-тай хамтран тэдний дунд сургалт зохион байгуулж, цагдаагийн алба хаагчийн хамт эргүүлд гарган сарын ажлын үр дүнг тооцон сумын Гэмт хэргээс урьдчилан сэргийлэх ажлыг зохицуулах салбар зөвлөлөөс урамшуулал олгож байна. Аймгийн нутаг дэвсгэрт гарч буй гэмт хэрэг, зөрчлийн байдалд дүгнэлт хийж эрүүгийн болон хэв журмын нөхцөл байдлыг эрүүлжүүлэх, гарч болзошгүй гэмт хэрэг, зөрчлийг бууруулах, таслан зогсоох, урьдчилан	

		сэргийлэх зорилгоор цагдаагийн газар тасаг, албадаас 49 удаа нэгдсэн арга хэмжээ, 157 хэсэгчилсэн арга хэмжээг цагдаагийн газрын тасаг албад, алба хаагчдын хүчээр 7-30 хоногийн хугацаагаар зохион явуулав. Эдгээр ажлын үр дүнд гэмт хэргийн гаралт аймгийн хэмжээнд 2008 онтой харьцуулахад 17,5%, эрүүлжүүлэгдсэн хүний тоо 20,8%, согтуугаар үйлдсэн гэмт хэрэг 3,5%-иар буурсан байна.	
7.	Засгийн газрын шийдвэр, Ерөнхий сайд, Засгийн газрын гишүүд, удирдах бусад албан тушаалтнаас өгсөн үүрэг даалгаврыг шуурхай хэрэгжүүлж, үр дүнг тогтмол тайлагнаж, дэмжлэг туслалцаа авч ажиллана.	Монгол улсын Ерөнхийлөгчийн зарлиг, Засгийн газрын тогтоол шийдвэрээс орон нутагт хэрэгжүүлбэл зохих 157 шийдвэрийн 273 заалтыг байнгын хяналтанд авч, хэлтэс мэргэжилтэн бүрт хариуцуулан хэрэгжилтэнд хяналт тавьж ажиллалаа. Эдгээр тогтоол шийдвэрүүдийн хэрэгжилтэнд батлагдсан журмын дагуу хяналт шинжилгээ үнэлгээ хийхэд Засгийн газрын тогтоолуудын хэрэгжилт 85,5%, Засгийн газрын хуралдааны тэмдэглэлүүдийн хэрэгжилт 88,9%, Ерөнхий сайдын захирамжийн хэрэгжилт 100%-ийн биелэлттэй байна. Засгийн газрын тогтоолуудаас 100% хэрэгжсэн 132 заалт, хэрэгжих шатандаа 162 заалт, тасарсан буюу удаашралтай заалт 1 байна.	90%
8.	Албан үүргээ хангалтгүй биелүүлсэн, үйл ажиллагааны үр дүн, мэргэшлийн түвшин нь шаардлага хангахгүй байгаа болон төсвийн хөрөнгийг үрлэгэн зарцуулсан, хууль зөрчиж албан тушаалаа хувийн зорилгодоо ашигласан, авлига хээл хахуульд холбогдсон, ёс суртахууны доголдол гаргасан, архидан согтуурсан тохиолдолд улс төрийн хариуцлага хүлээнэ. Хариуцлага алдаж албан тушаалаасаа чөлөөлөгдөх асуудал нь улс төрийн намын хаацайллыг эрэлхийлэх шалтгаан болохгүй.	“Хэнтий аймгийн Засаг даргын үйл ажиллагааны мөрийн хөтөлбөрийн хэрэгжилтийн тухай” Засаг даргын тайланг аймгийн ИТХ-ын гуравдугаар хуралдаанаар хэлэлцээд, “Аймгийн Засаг дарга Ч.Эрдэнэбаатар 2009 онд мөрийн хөтөлбөртөө тусгагдсан асуудлуудыг амжилттай хэрэгжүүлж, төрийн үйлчилгээг иргэддээ ил тод шуурхай үзүүлж, аймгийн эдийн засгийг бэхжүүлэх, хөрөнгө оруулалтыг нэмэгдүүлэх, орон нутгийн төсвийг бүрдүүлэх, амьжиргааны түвшингээс доогуур амьдралтай иргэдийн орлогыг нэмэгдүүлэхэд чиглэсэн арга хэмжээг зохион байгуулж, жижиг дунд үйлдвэрлэлийг дэмжих хөгжүүлэхэд онцгой анхаарч үр дүнд хүрч ажиллаж байгааг тэмдэглээд аймгийн Засаг даргын үйл ажиллагааны мөрийн хөтөлбөрийн 2009 оны хэрэгжилтийг “хангалттай сайн” гэж дүгнэж 2009 оны 12 дугаар сарын 20-нд 04 тоот тогтоол гаргасан байна.	100%
9.	Энэхүү батламжаар хүлээсэн үүргийн биелэлтийг жил тутам Засгийн газарт тайлагнана.	Энэхүү батламжаар хүлээсэн үүргийн биелэлтийг гаргаж, Засгийн газрын 2006 оны 160-р тогтоолын дагуу Засгийн газарт тайлагнаж байна.	100%
10.	Батламж нь гарын үсэг зурсан өдрөөс эхлэн Засаг даргын бүрэн эрхийн хугацаа дуусах хүртэл хүчин төгөлдөр мөрдөгдөнө.	Батламж гэрээнд гарын үсэг зурсан өдрөөс эхлэн энэхүү батламжаар хүлээсэн үүргээ бүрэн хэрэгжүүлэн ажиллаж байна	100%
БАТЛАМЖААР ХҮЛЭЭСЭН ҮҮРГИЙН БИЕЛЭЛТ /НИЙТ ДҮН хувиар/			98%

ХЭНТИЙ АЙМГИЙН ЗАСАГ ДАРГА Ч.ЭРДЭНЭБААТАР